Kmetijske in rokodelske Novice.

Na svitlobo dane od c. k. krajnske kmetijske družbe.

Tečaj V. | *V srédo 15. grudna 1847.* | List 50.

Ibikovi žerjavi. *)

(Konec.)

Tu klop o klopi tik sedijo
Skor odra stebri se všibijo,
Iz bliž, iz delj, visok obroč,
Narodi greški čakajoč.
Doné ko šum valov globocih,
Ljudí nabasan, se glednjak,
Ovinkov bolj in bolj širocih,
Dviguje kviško v sinji zrak.

Kdo vé iména, šteje rode,
Ki prišli so v gostivne zgode?
Iz Atike, iz Avlide,
Iz Tebe, iz Lakonije,
Iz daljne zemlje azijanske,
Iz vsih otokov prišli so,
In kora pesme veličanske
V gledišu tu poslušajo.

Po stari šegi, modro, kasno,
Korakov merjenih počasno,
Iz dna stopivši zadniga,
Igravnico obhodi ta.
Tak smertna žena ne koraka,
Tih dom rodil pozemski ni,
Orjaška méra strašna taka
Človeško daljno prestermí.

Ledovje černa plahta bije,
Košenosuha rôka vije
Žarečih bakel mračen plam,
Kervi v obličju manjka znam.
In kjer na glavah po navadi
Ljudém prijazni kodri so,
Serdíte kače, divji gadi
Trebuha strup napenjajo.

Sukáje v krogu se ostudno
Zakrožijo popevko čudno,
Ki serce zgrabi grešnika,
V žareče spone vkuje ga.

Omamši svest, razum slepivši
Erinna pesem zadoní;
Doní — slušavcu kri popivši,
In lirnih glasov ne terpí:

»O, blagor, ki se čist ohrani,
Ki zmot in greha dušo brani,
Mé bližati ne smemo se,
Življenja pot mu gladka je.
Gorjé nasprotno, ki skrivaje
Nakída si pregrehe zlo,
Mé hčere tmin, za vse plačaje,
Njegovih pêt se primemo.«

»In če vbežati misli marno,
Za njim sledé smo tam viharno,
Tekočo nogo vpletši mu,
De pasti mora v gnus prahú.
Tak tiramo ga brez nehanja,
Kesanje vse je prazno nam,
Naprej, naprej do mertvih stanja,
In zmir je naš — in tudi tam.«

Tak pevši ples končajo čuden,
Mertvaškiga molčanja studen
Leží na celim domu duh,
Ko de bi sodbe bil posluh.
In stare šege, modro, kasno,
Igravnice obhodši krog,
Korakov merjenih počasno
Zgubijo zad se v skrit oblok.

Je res alj sanj grozenje tako,
Treptaje praša serce vsako,
In klanja se mogočnosti,
Ki skrivno sodi, vedno bdi;
Ki cudovitno, neumljivo,
Napleta temni klonč napák,
Globoko v sercu kliče živo,
Pogledu pa se vogne v mrak.

In čuj! — Iz gorne galerije
Zdej glas nakrat plašán zavpije:
»Ibikove, o Tímotéj!
Žerjave tam, poglej, poglej!«
In zrak pokrije nagla tenja,
In čez predór gledavnice
Mračivniga se mergolenja
Žerjaven roj poganja tje.

»Ibíkove!« — imé štimano
Vsim persam novo vseka rano,
In kot valovi v cmerk veršé,
Od ust do ust prašanje gré:
»Ibíkove, ki vir je plaka?
Ki umorjen je, žertva zlih,
Beseda kaj pomeni taka,
In kaj prikazen tičev tih?« —

In glasno bolj in bolj še praša,
Prašaje zdetja sum naraša,
Vse ljudstvo kliče: »Pazite!
To Evmenídna sila je!
Imamo ga, ki ga je umoril,
Izdá se sam s klicanjem tim,
Primíte ga, ki je govoril,
In zgrabite tovarša z njim.«

Pa ta je komaj reč izustil,
Bi rad besedo v gerlu pustil;
Zastonj, — obraz od straha bled
Obložene vestí je sled.
Pred sodnika ju ljudstvo tira,
V trenutju sta previžana,
In pričo vsih pravíce skira
Poverne zlo morivcama.

J. Koseski.

Od jesenskiga oranja.

Opomín kmetovavcam.

Že nekterikrat smo kmetovavce opomnili, de ni prav, če njive, ktere mislijo na spomlad z jarim žitam obsejati ali s kakimi drugimi poletinskimi sadeži obsaditi, čez zimo nepreorane ležé, kér jesensko preoranje prinese kmetovavcam veliko dobičkov in odverne marsiktero škodo,

*) Od gledíša bravši se spomnimo, de greški teatri streh niso imeli, in de so po dnevu, ne kakor zdaj po noči, v teatrih igrali. Iz sedežev je ljudstvo nad sabo, in krog sebe, na široko zrak in nebo viditi znalo. Zatorej sta visoko sedeča Ibikova ubijavca že od delječ žerjave zagledati mogla, preden so ti nad gledišnim predóram ali odpertjem, leteli. — Atika, Azija, Avlida, Tebe, Lakonija so greške imenitne mesta in dežele bile. — Evmenide, Erinje, grozne boginje mašovanja, osvete, gotove povračbe in kazni. Kako strašne so po greškim mnenju bile, berêmo v pesmi.

ktera zanikeruiga kmeta zadene, ki svoje njive še le spomladi preorje.

V 48. listu pridnih Tiroljskih kmetijskih Novíc, ktere naš častitljivi rojak, gosp. Megušar slavno vredujejo, beremo ravno v ti reči tako jasno podučenje, de se ne moremo zderžati, ga tudi slovenskim kmetovavcam od besede do besede na znanje dati. Kér je pa pohvaljeni sostavek precej velik, ga bomo še le v Novícah po novim létu natisniti dali, de ga ne bo treba na dva kosa raztergati.

Zdej tedej kmetovavce le opomnimo, de naj, preden zima s snegam in zmerzlíno nastopi, za spomladansko setvo namenjene njive berž preorjejo, de bodo preorane čez zimo ležale in vsih dobičkov deležne postale, ktere jesensko oranje jarim žitam dodelí. Prosimo, tega opomína ne zanemariti!

Kakó prisadno pljučnico živine ozdravljati.

(Konec.)

Pomočki zoper prisadno pljučnico.

Ako ti živina na prisadni pljučnici zbolí, pošli berž berž po umniga zdravnika, če ga véš kje iskati. Če ga ni, si moraš — kér sila kola lomi — sam pomagati s kakim drugim človekam, ki zná živini pušati. Téle pa so poglavne zdravila zoper prisadno pljučnico:

1) Postavi živino v topel (pa ne v presoparen) hlev in na suho steljo, takó de ne bo pri vratah stala, in de ne bo sapa skoz oknja in vrata čez njo pihala; taka sapa je strup za bolno živino. Obilna suha stelja pa je za živino to, kar je gorka postelja za človeka. Sicer naj bolna živina pokojno stojí: pokoj je bolnim pljučam poglavitno zdravilo.

2) Daj jo dvema hlapcama po celim truplu s slamo dobro dergniti, de se začnè potiti, ali de se saj dobro ogreje. Koj po dergnjenji jo pa daj z gorkim kôcam ali s kako pripravno, pa ne pretežko, plahto odéti. Pot odpravi bolezin iz pljuč.

3) Brez odlašanja naj se ji potem puša, in sicer konjem in govedam naj se na veliki vratni žili 2 ali 3 bokale (Mass) kervi na enkrat izpustí. Menj se kriví vzame, če je živina še pràv mlada, majhne poštave ali slabo rejena, in če bolezin ni prehuda; sicer pa več. To pa naj ti bo pri pušanji nar poglavniši vodílo: Če poprej na levi strani reber nisi sercá bolne živine čutil, po pušanji ga pa čutiš, naj ti bo tó znamnje, de si na enkrat dovelj kervi živini vzel; — če pa po pušanji sercá ne čutiš, je to znamnje, de si ji premalo kervi izpustil, de je tedej pljučnica posebno huda in de bo treba čez kakih 10 ur vnovič pušati. V pervih treh dneh se ne boj dvakrat, trikrat in če je treba tudi po štirikrat pušati, če se prisad pohujša, de živina vnovič težji sôpsti začnè, žila hitrejši bije in živina klaverniši postane. Mi smo večkrat v Dunajski živinski bolnišnici konjem v treh dneh po 8 do 10 bokalov kervi izpustili in jih takó smerti otéli. Kakor je pa pušanje v začetku bolezni nar pervi pomoček, takó škodljivo je pušanje še le četerti, peti dan bolezni ali pa še pozneje, kér se po tem prisad že v drugo bolezin preverže, zoper ktero pušanje nič več ne pomaga.

4) Solítar je nar boljši notranje zdravílo zoper prisadno pljučnico. Raztôpi tedej v kakih 6 bokalih vode 4 lote solítarja, de živina to solítarjevo vodo čez dan počasi popíje. Voda pa ne sme merzla biti, kér živini škodje, pa tudi pretôpla ne, kér, zlasti konji, take vode radi ne pijó in raji žejo terpíjo, kar jim pa ne tekne. — Razun solítarjeve pa ponudi živini večkrat tudi čiste vode, ali pa z otrobi, ali ječmenovo moko, ali lanenimi prešami zmešane, pa ne merzle. Voda živino hladí, kri tanjša in notranji prisad zatíra. — Če bolna živina solítarjeve vode nêče piti, razstôpi konjem ali govedam 4 lote solítarja v maslicu vode, in pomešaj v to vodo toliko ječmenove moke, de bo ta zmes tenak pôp, kteriga potem na 4 dele razdeljeniga — vsaki 2 uri en del — živini na jezik pobriši, de ga požrè. Za manjši živino vzemi namesti eniga lota pa en kvinteljc solítarja. — Takó ravnaj skozi 3 dni, če živina ni driske dobila, ali če je ne kolje; sicer ji nikar ne dajaj solítarja.

5) Po tem ko si živini pušal (poprej pa ne) in sicer tretji dan po začetku pljučnice, če prisad ni dosti jenjal, ji zavleci spredej na persih ali pa na obéh straneh s terpentinovim oljem namazani perténi trak (Eiterband), govedam pa telôh (Nieswurz, Christwurz, Gillwurz.)

6) Na hudi prisadni pljučnici bolna živina nič ne jé, in to je pràv; sej jo z moko, otrobi ali lanenimi prešami namešana voda tačas dovelj redí. Če tretji dan kaj piče poželí, daj ji naribaniga korenja; korenje z otrobi je za take bolnike nar zdravši piča in pa tudi dobro zdravílo, če po pljučníci živina še nekaj časa pokašljuje.

Četerti ali peti dan se bojo znamnja pokazale, de bolezin jenjuje; nar boljši znamnje pa je, če se živina mirno vleže. Še en teden po tem ne smeš živine vpreči; enmalo in počasi v lepim vremenu enkrat na dan prepeljavati jo, ji pa tekne.

Včasih ji otók pod persmi in pod trebuham, pa tudi po nogah nastopi: ji bo pa že sam prešel. Otêkle nogè ji včasih s slamo dergni, ali pa tudi s kafrovco (Kamphergeist), ktero si sam lahko napraviš, če 2 lota kafre v maslicu močniga žganja razstopiš.

Je pa jel živini po pljučnici smerdljivi gnoj iz nosníc têči, je znamnje, de se ji pljuča gnojé, ki se le malokdaj ozdraviti dajo s kalmeževo štupo in pa s terpentinovim oljem; vzêmi v ta namen 4 lote kalmeža in pa en lot terpentinoviga olja in ju z enmalo vode in moke skupej zmešaj, v 2 dela razdeli, ter en del dopoldne živini daj, druziga pa popoldne. Takó ravnaj en teden, in zraven tega ji vnovič zavleci trak ali teloh. Če pa živina vedno bolj oslabuje in težko sôpe, ne boš nič opravil; gnjilína pljuč jo bo zadušila.

Dr. Bleiweis. *)

Prošnja farmanov do sojiga fajmoštra.

(Konec.)

Pa ne le lepi izgledi usmiljenja in postrežnosti, ampak tudi nasprotni slabi bodo pripomogli, šolarje k ljubezni in prijaznosti do eden druziga podbudovati. Ako ima namreč le šola po celim, to je, čez in čez dober duh (kar se pri dobrim učeniku vselej dočakovati sme), tokó bodo taciga, kteri se bo zoper ljubezin ali usmiljenje pregrešil, vselej vsi drugi z nevoljo pogledali in nad njim godernjali: in tó bo ne le njega, ampak tudi vse druge učilo, se v prihodnje tacih djanj sramovati. —

Zunej tega ima učenik tudi še mnoge pomočke v

---

*) Za pokušnjo iz mojih živínozdravilskih bukev, že davnej kmetam v pomoč obljubljenih.

soji oblasti, otrokam ljubezin do drugih vdihovati, in jih v nje spolnovanji vaditi: postavim, če lepe djanja šolskih ali drugih otrók, ko jih vidi ali sliši, očitno hvali in posnemati priporoča; ali če jim včasih, zlasti v nadoméstenje ali povračílo dobriga zaderžanja kake lepe prigodbe (historije) od ljubezni, hvaležnosti, posebne prijaznosti i. t. d. ali tudi kake izglede od usmiljenja do živine in nje nasprotne hvaležnosti serčno in ginljivo pripoveduje; ali če pri kakim večim razžalenji tistiga otroka, kteri je bil od druziga razžaljen, nakloni, de sojimu razžaljivcu očitno odpusti, in mu roko podá; ali pa tudi, če včasih on sam kakimu otroku, kteri je kaznovan biti zaslužil, nekej ali celo kazin zanese s tem vgovoram, de ti, kteri so bili razžaljeni, ali tudi cela šola za-nj prosi. — O kakošno veselje bodo otroci imeli, če bodo vidili, de je njih tovaršu učenik na njih prošno kazen odpustil, in kokó jih bo dopadajenje njih učenika, in hvaležnost sprosteniga k enakimu usmiljenju v prihodnje, in k ljubezni med seboj podbudovala! — Zadnjič ima šola verh vsiga tega, kar smo dosedej rekli, tudi še to posebno koristnost, de otrokam tudi domá veliko pogostniši priložnosti prinese, eden drugimu postreči in si na pomoč priti. Zakaj v nobeni reči otroci bolj pomoči eden druziga ne potrebujejo, kakor pri pripravljanji za šolo, kjer imajo torej sestre in bratje vsak dan veliko prilik, eden drugimu kej pokazati in pomagati, in se tokó veliko pogostniši v skazovanji bratovske ljubezni vaditi. —

Če po tem takim vse, kar smo dozdej od nar imenitniši lastnosti lepe obhoje, namreč od ljubezni do bližnjiga govorili, še enkrat skupej vzamemo: mislim de mi bote radi poterdili, de otroci v šoli ne le nar popolniši nauk od nje prejmejo, ampak tudi nar lepši in nar množniši priložnosti, jo v djanju spolnovati, zadobé. — In to, mislim, je nar veči korist, ki ga šola otrokam, in po njih celimu narodu prinese, ali prinesti zamore. Zakaj ne dvomim, de ste prepričani, de le ljubezin nam življenje osrečuje in lepotí. *Z ljubeznijo je raj na svetu; brez ljubezni — pekel.* Od druge plati pa nas tudi skušnja učí, de le z otroci se še kej opraviti da, z odrašenimi pa — je težava. — Tukej so omolknili, in glavo od nas tje na stran prot tlam nagnili.

(Druga polovica zaostane.)

Božič per Švedih.

V severnih krajih švedskiga kraljestva je per kmetih od nekdaj že navada, de pri mlačvi nekoliko neomlačenih snôpov vsaciga žita vsak kmet prihrani do božiča. O božiču nataknejo kmetje po preklah neomlačene snôpe okoli poslopja, in tega nobeden kmet ne opusti. Ptiči o tistim času težko živež najdejo ter lakoto terpijo, zató hitro priletijo zberat zernje iz snôpov in se poživijo. Če kdo vpraša prebivavce tistih krajev, zakaj de cele snôpe žita prepustijo tičam, odgovorijo: „Vse se o tem času veselí, kér je Odrešenik celiga svetá rojen bil; spodobi se, de se tudi ptice veselijo in Bogá častijo, de se poživijo in veselo božične praznike obhajajo. — Hvale vredna je ta navada, ktera kaže, de imajo ljudjé miloserčnost do nedolžnih žívalic. Grozno terdo, kamnito in neusmiljeno sercé ima človek, ki pozimi izstradane nedolžne ptičke loví in morí, kadar pridejo okoli poslopja živeža iskat, kteriga drugod najti ne morejo, posebno v hudi zimi. Tak neusmiljenc ne pomisli, koliko dobriga ptički vsakimu kmetovavcu storijo, kteri brez števila škodljivih gosenc in drugih merčesov pomorijo, in nas velike škode varjejo.

Višnjagorski.

Slovensko slovstvo. *)

Sveto pismo stariga zakona.

Poslovenil in razložil P. Placid Javornik, benediktínar, c. k. učeník sv. pisma stariga zakona in iztočnih jezikov na bogoslovskim učilišu v Celovci. I. zvezik. Perve Mozesove bukve, od I-XX. poglavja.

Naš pridni rodoljub gosp. Placid Javornik, berzni učitel bogoslovja v Celovci, so se slavniga, lepiga dela lotili, nam sveto pismo stariga zakona (testamenta) ne le posloveniti, ampak tudi umevno razložiti, kar so nam Novíce v 46. listu tega léta stran 184 že naznanile. Práv je to in tako; — to delo je njihovo; zakaj učitel je dvojne hvale vredin, ki to, kar v šoli učence učí, popiše tudi za druge ukaželjne ljudí, ino svoj nauk v lepih bukvah svojim učencam za popotnico (beršnjo) da, de ga vse žive dni lehko beró, in lepih naukov pomnijo, ki so jih v šoli radi poslušali. Boljšiga se jim ne more za slovó dati. Velja ta resnica od vsakiga dobriga nauka, tako velja trikrat od svetiga pisma, ki ga po pravici knigo vsih knig imenujemo; te bukve imajo besede večniga živlenja.

Poslovenil nam je, bo že blizo jezer lét, pervič sv. pismo sv. Círil, imeniten apostel Slovencov. Berejo ga še po njem Rusi, Serbljani, ino drugi staroverskí kristjani. Nam je beseda Cirilske poslovembe preostarliva; le učeni možje jo še umejo.

Poslovenil nam je pred nekoljko 300 léti sv. pismo mož, Juri Dalmatin po imeni (Juri Kobila pa po slovesi), ki se pa redko v naših krajih najde. Je njegova beseda domača ino lehko zastopna, je pa njegova véra bolna ino nezdrava. Nevarno je tedej čitati velike Dalmatinove bukve ljudém, ki ne véjo laží od resnice, zmote od prave vére, ojstro razsoditi; malo prida bi se naučili ino lehko v véri pešali, kar nas Bog varji!

Poslovenil je pravovernim katoljškim kristjanam s svojimi tovarši slavni in pridni domorodec rajni Juri Japel celo sv. pismo, ki ga še po vsih Slovenskih krajih gosto imajo ino beró. Pa Japelnovo sv. pismo ni razloženo; in marsikdo Slovencov si je iz njega za nauk le pomot — namesti živlenja le smert nabral, kér ni po nauki katoljške vére razumel, kar je bral. Kako bi pa razumel, ako ga ni, kdor bi mu razkladal? *Djanj. Ap.*

Japelnove petere bukve Mozesa léta 1791. natisnjene so zlo pošle, ino jih ni kupiti več. Rajni močno učeni gosp. Matevž Ravnikar so nam jih vnovič posloveniti obljubili, potem ko so zgodbe sv. pisma na svetlo dali; pa škoda, de je obljuba z Njimi umerla. Tudi rajni Dr. Simon Klančnik, c. k. učenik desete šole v Ljubljani, so nam okrajšano sv. pismo dali, ki je za brati čedno in zastopno, tode vsakdo z njim ne izhaja, kér je prevkrateno.

Kar je po tem takim veliko svetoželjnih domorodcov želelo — dobiti celo sv. pismo v domačim jeziku ne le poslovenjeno, temuč tudi za potrebo razloženo, se je, hvala Bogu! začelo; Bog daj, de bi se tudi srečno zgotovilo! Visoko spoštovani gosp. Placid Javornik, ki so nam že poprej „življenje sv. Alojzja“ čedno poslovenili, zdaj pervih 20 poglavij I. Mozesovih bukev

---

*) Pričijóčo razsojo (kritiko) v 48. listu Novíc napovedaniga gosp. Javornikoviga sv. pisma smó prejeli iz rok Visociga Gospóda, kterih beseda veljá. Oni so hotli delo gosp. Javornika, ki so duhoven Lavantínške škofíje, poprej pregledati, predin bi v natís šlo. Berž ko so ga prebrali, so se Milostljivi Gospód vsedli in pričijočo razsojo za Novíce zložili, ktera bo gosp. Javornikovimu delu nar veljavniši priporočílo, naročnikam pa nar gotovši porok, de imajo kaj izverstniga pričakovati. — Nas pa veselí, de se bojo takó naše serčne vošíla spolníle.

Vredništvo.

za poskušnjo natisniti dajo, kterih sim kolikor toliko poskusil, in jih po pravici vsim domorodcam — posebno duhovnim — priporočim.

Čedno, ne le učeno, temuč tudi lehko umevno (zastopno) nas gosp. Javornik v petere bukve Mozesa za roko peljájo, ter nam pokažejo, prej ko jih beremo, kako imenitne in verjetne — prav za prav božje de so. Za pokušnjo naj se čita, kako se je sporočilo pervih časov lahko in pa zvesto ohranilo do tiste dobe, de so ljudjé pisati jeli. „Sporočila — tako pišejo gosp. Ja„vornik — so že okoli jezer lét poprej, kakor basnji „nar starejših ljudstev zapisane in potem v spisih ohra„njene bile. Predin pa so bile zapisane, se ni treba „bati, de bi se bile po ustnim izročenju kej zlo pokva„rile ali od svojiga izvirniga zapopadka kej zgubile; za„kaj živeli so takrat ljudjé silno silno dolgo, tako de „ni bilo treba, de bi se bile po ustih veliko zarodov „izročevale; Matusalam je prednjih 243 lét svojiga „življenja še z Adamam, v poslednjih 600 z Noetam „živel, in Noe je svojih zadnjih 58 lét že Abrahama „za tovarša imel. Pergodbe od stvarjenja sveta, od „osode naših pervih staršev, njih sinov in mlajših, in od „vsiga, kar jim je Bog razodel, je tedej Matusalam „od Adama slišal, in kakor je slišal, Noetu, in ta „Abrahamu sporočil, in mu tudi pergodbe, ki jih je „on doživel, čudno zgodovino od vesoljniga potopa in „svojiga ohranjenja v barki i. t. d. povedal. Vidi se te„dej, de si več, kakor štirih zarodov treba misliti ni, „po kterih se je vse spomina vredno od začetka sveta „noter do Abrahamoviga časa ohranilo; in per teh „imenovanih očakih se sporočila gotovo niso pokvarile. „Ob Abrahamovim času je bila pa umetnost pisati že „znajdena in znana; zatorej so bile brez dvoma vse do „tistihmal po ustnim izročenji ohranjene zgodbe že ob „Abrahamovim času ali kmalo za njim zapisane, in „tako popačenja posihmal še ložej obvarovane. Zravin „tega je še treba prevdariti, de so ti pervi pobožni „očaki tiste svoje sporočene pergodbe zlo zlo cenili in „spoštovali, jih za steber svoje vére in božjiga razode„nja imeli, ter jih svojim sinovam globoko v serce „vtisnili, jim jih brezšteviljnikrat še v svoji sivi starosti „ponovili, tako de se niso mogle napek zastopiti ali kej „pokvariti. Kar je bilo v pesmi zloženiga, kakor se „zdete versti I. Moz. 4, 23-24., je še veliko ložej in „zvestejši v glavi ostalo in ohranjeno bilo.“

(Konec sledi.)

Dovoljena prošnja.

Poglavár mestne gospóske, visokočastitljivi gosp. J. Fišer so našo prošnjo v 47. listu, de bi se konjsko somnjíše (sejmíše) na prostorniši kraj prestavilo, uslišali, in nam sledeče oznanilo za natis v Novicah poslali:

Štev. 7974. **Oglas.**

Od mestne gospóske v Ljubljani se da na znanje, de somnjíše za govejo živino *bo za naprej* v Kravji Dolini, za konje *pa na* Poljanah *na prostornim kraji med* kasarniškim mostam *in pa med* cukerfabriko.

Od mestne gospóske v Ljubljani 28. listopada 1847.

Fišer *s./r.*

Oznanílo novih bukev.

Ni davnej, kar so v Ljubljani na svitlo prišle nemške bukve, presvitlimu Nadvojvodu Joanu posvečene, pod nadpisam „Reiseerinnerungen aus Krain, von Heinrich Costa,“ to je: „spominki popotovanja po Krajnskim“, kterim so 4 podobe (Ljubljane, Noviga Mesta, Blejskiga jezera in pa Predjamskiga Grada) pridjane. — Kér pretresovanje ali kritika nemških knjig ne sega v namen slovenskih Novíc, tudi „spominkov“ ne bomo pretresovali, temuč le oznanimo, de se dobé v bukvarnici žl. gosp. Kleinmajerja za 1 gold.

Oglas zastran kemíje.

Današnjimu listu je perdjan poslednji del kemíje, glavni list namreč in pa predgovor; in takó so dokončane koristne bukve, v poduk mladim in starejšim ljudém, zlasti kmetiškiga pa tudi vsaciga druziga stanú. V njih, ki so perve slovenske bukve téga obsežka, leží neprecenljiv zaklad za Slovence: oj, de bi ga pač pridno vzdigovali in v korist svoje ljube domovíne obračali! Postavljena je v teh bukvah, ktere bojo gospod-Vertovcovo imé še pôznim pôznim vnukam ohranile, terdna podlaga vsiga višjiga kmetijskiga in obertniškiga podučenja in izobraženja, brez kteriga kmetovavcu ni moč se na viši stopnjo blažnosti povzdigniti. Naj nam nikar borni ljudjé ne odgovarjajo, de pri kmetijstvu ni treba podučenja iz bukev, sicer jim bomo mogli povedati, de kmetijstvo naših slovenskih deželá je še delječ zadej memo druzih dežel, kjer že davnej luč izobraženosti sije, kjer mali kmet pridno bukve bere in veči kmetovavci svojim sosedam lepe izglede dajejo. De so naši kmetje memo druzih zadej ostali, tega pa niso oní sami krivi, kér dosihmal niso pripomočkov imeli, se iz bukev podučiti in zvediti, kaj se po svetu koristniga godí. Zdaj pa taki izgovori ne veljajo več: zdaj ima tudi slovenski kmet pomoč na ponudbo, s časam se naprej pomikovati in na viši stopnjo vednosti se povzdigniti.

De si bojo mógli tudi tisti, ki dozdaj niso „Novic“ imeli, zlato knjigo — kmetijsko kemíjo — omisliti, je dala kmetijska družba tri sto iztisov te kemíje odveč natisniti, ktere po prav nizki ceni prodaja, de si jo bo mogel tudi menj premožni kmet napraviti. Pri gosp. Blazniku se dobijo te bukve po 45 krajc. Za berilo v šolah po kmetih bi bile te bukve za bolj odrašene šolarje posebno pripravne, jim počasi k umnimu gospodarstvu glavíce odpréti.

Vredništvo.

Žlahtni Ladislav Pirker,

ekscelencija, patrijarh in veliki škof v Erlavi na Ogerskim, skrivni cesarski svetovavec, slavni nemški pesník i. t. d. so umerli 2. dan tega mesca na Dunaji v 75. létu svoje starosti. Tudi krajnska kmetijska družba je slavniga Gospóda med svoje ude štela, kteri so ji pred nekimi léti en zvezik svojih pesniških del v spomín poslali. — Cerkev, slovstvo in človestvo žaluje na grobu taciga moža!

Današnjimu listu je perdjan tudi 20. dokladni list.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani 11. Grudna.		V Krajnji 6. Grudna.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače	2	41	2	40
1 » » banaške	2	45	2	52
1 » Turšice	1	50	1	52
1 » Soršice	1	50	2	15
1 » Rèži	1	58	2	6
1 » Ječmena	1	36	1	40
1 » Prosa	1	47	1	52
1 » Ajde	1	33	1	34
1 » Ovsa	1	2	—	56

Prešiči po 7, 6 in pol, in po 5 in pol krajc. *funt.* — *Špêh* po 23 in 22 gold. *cênt.*

Vrednik *Dr. Janez Bleiweis.* — Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*